

Sygn. akt IV KK 599/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2020 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie M. H.

skazanego z art. 209 § 1a k.k.

kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego,

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 16 października 2018 r.,

sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o
karze i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu w
K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 16 października 2018 r., w sprawie II K (...), uznał M. H. za winnego zarzucanego mu występku z art. 209 § 1a k.k. polegającego na tym, że w okresie od 9 listopada 2017 r. do 10 czerwca 2018 r. w H., woj. [...], uchylał się od wykonania ciężącego na nim z mocy wyroku Sądu Okręgowego w T. Wydział I Cywilny z dnia 9 czerwca 2015 r., sygn. akt I C (...), obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletnich synów P. H. i D. H. w kwotach

po 400 zł miesięcznie na każdego z nich, reprezentowanych przez matkę M. H. , przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przez co naraził ich na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i konieczność korzystania ze świadczeń funduszu alimentacyjnego wypłacanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w N. - i za to skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat. Jednocześnie w oparciu o przepis art. 72 § 1 pkt 3 i 4 k.k. zobowiązał go w okresie próby do bieżącego łóżenia na utrzymanie pokrzywdzonych dzieci oraz wykonywania pracy zarobkowej.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się z dniem 24 października 2018 r. (k. 69v).

Kasację od tego wyroku na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. w dniu 22 października 2019 r. wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając orzeczenie w części dotyczącej kary na niekorzyść oskarżonego M. H. .

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. oraz art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., poprzez zaniechanie przez Sąd w toku postępowania w niniejszej sprawie dopuszczenia z urzędu dowodu z akt sprawy II K (...) Sądu Rejonowego w K. lub odpisu wydanego w tej sprawie prawomocnego wyroku, skazującego oskarżonego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia przepisu prawa karnego materialnego, to jest, art. 69 § 1 k.k. polegającego na warunkowym zawieszeniu orzeczonej wobec M. H. kary 6 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy w dacie popełnienia przez niego przedmiotowego występku oraz w dacie wyrokowania, był on skazany na karę pozbawienia wolności.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej kary oraz orzeczonych środków probacyjnych i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym i należało ją uwzględnić w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Została również złożona w terminie wskazanym w art. 524 § 3 k.p.k., zgodnie z którym niedopuszczalne jest uwzględnienie kasacji na niekorzyść oskarżonego wniesionej po upływie roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

Jak wynika z akt sprawy o sygn. II K (...) Sądu Rejonowego w K., w niniejszej sprawie nie było prawnej możliwości zastosowania wobec oskarżonego instytucji z art. 69 § 1 k.k., gdyż w dniu wydania wyroku, czyli 16 października 2018 r., jak i w czasie popełnienia przestępstwa (*de facto* od dnia 20 marca 2018 r. - data uprawomocnienia się wyroku w sprawie II K (...) – do dnia 10 czerwca 2018 r.), M. H. był już prawomocnie skazany wyrokiem tego samego Sądu na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonywanie warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat. Wyrokiem tym przypisano oskarżonemu tożsamy czyn polegający na tym, że w okresie od 10 marca 2017 r. do dnia 8 listopada 2017 r. w H., woj. (...), uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 9 czerwca 2015 r., sygn. akt I C (...), na rzecz dzieci P. i D. H. w łącznej kwocie 800 zł miesięcznie, przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość ponad trzech świadczeń okresowych, przez co naraził osoby uprawnione na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych – a więc przypisano mu występki z art. 209 § 1a k.k. (k. 78).

Tymczasem zgodnie z treścią art. 69 § 1 k.k., w brzmieniu ustalonym przez ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 369) i obowiązującym zarówno w czasie popełnienia zarzucanego czynu, jak i w dacie wyrokowania, tj. w dniu 16 października 2018 r., Sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze nieprzekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Jak wynika z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, nie ma znaczenia dla ograniczenia możliwości warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności

na podstawie art. 69 § 1 k.k., czy skazanie sprawcy na karę pozbawienia wolności miało charakter bezwzględny, czy też warunkowy (*por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 5 października 2016 r., III KK 134/16, KZS 2016, z. 11, poz. 14; 16 lutego 2017 r., II KK 341/16, KZS 2017, z. 5, poz. 11; 28 kwietnia 2017 r., V KK 42/17, LEX nr 2281290*).

W konsekwencji więc, skazanie M. H. w poprzedniej sprawie o sygnaturze akt II K (...) na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, wykluczało zastosowanie po raz kolejny (w przedmiotowej sprawie II K (...)) wobec oskarżonego instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Sąd Rejonowy w K. powinien był uwzględnić z urzędu fakt istnienia w obrocie prawnym tego wyroku, który przecież winien był wywrzeć określone konsekwencje w zakresie wymierzonej skazanemu kary. Wydanie w dniu 16 października 2018 r. wyroku skazującego oskarżonego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania prowadziło do rażącego naruszenia art. 69 § 1 k.k., skoro w dacie popełnienia przez niego przedmiotowego występkę oraz w dacie wyrokowania, był on już skazany prawomocnie na karę pozbawienia wolności.

W rezultacie tego uchybienia, Sąd Najwyższy uwzględnił kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na niekorzyść skazanego, na mocy art. 537 § 2 k.p.k. uchylił wyrok w zaskarżonej części – to jest co do kary - i przekazał w tym zakresie sprawę Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania. Sąd ten będzie zobowiązany do ukształtowania swojego rozstrzygnięcia z uwzględnieniem obowiązującego prawa.